

Losgezongen van de rooms-katholieke kerk

In de statuten staat nog het woord 'rooms-katholiek', maar de stichting Signum heeft volgens bestuursvoorzitter Jan Timmers niets meer met de kerk als instituut. 'Als de vlag de lading niet meer dekt, dan moet je de vlag weghalen.'

Hij haalde er aan het begin van dit schooljaar uitgebreid de regionale en landelijke media mee: met de constatering dat de rooms-katholieke basisscholen in de Brabantse bisschopsstad Den Bosch zijn 'losgezongen van de kerk'. Als het aan bestuursvoorzitter Jan Timmers ligt, haalt de stichting het woord 'katholiek' dan ook uit de statuten. De banden met de rooms-katholieke kerk zijn volgens hem minimaal.

Hij zegt in de afgelopen tien jaar één keer contact te hebben gehad met het bisdom, totdat de media het nieuws over het loszingen oppikten. Hulpbisschop Rob Mutsaerts reageerde op Omroep Brabant verbaasd: 'Wat wordt gelovige kinderen en ouders die bewust een religieuze school uitzoeken, ontnomen?' Timmers heeft een katholieke achtergrond, maar doet er persoonlijk niets meer mee. Hij is nog wel voor de kerk getrouwd, maar zijn kinderen zijn niet

meer gedoopt. Dit betekent volgens hem echter niet dat hij los is komen te staan van de waarden en normen die hij van zijn ouders en zijn omgeving heeft meegereggen. Hij benadrukt dat het hem in de discussie over de toekomst van Signum niet gaat om het katholieke geloof, maar om de band tussen het bestuur van de stichting en de rooms-katholieke kerk als instituut.

'Die band is geërodeerd, we zijn van elkaar weggedreven. Dat ziet het bisdom ook. Het heeft alles te maken met de opstelling van de kerk in de maatschappij. Het instituut trekt zich als hoeder van de religie steeds meer terug op haar kern-taak. Wat ik waarneem, is dat dit proces steeds verder gaat. De laatste jaren wordt het wel heel erg hard en puristisch. Steeds minder mensen voelen zich hierin thuis. Ik noem als voorbeeld een pastoor die weigert een kind te dopen, omdat het van een lesbisch stel is. Dat is niet alleen discutabel, dat vind ik verwerpelijk. Of dat de kerk een man niet wil begraven, omdat er euthanasie is toegepast. Het streng handhaven van de kerkelijke wetten past niet meer in de samenleving. Als de dogma's niet meer passen, moet je ze ter discussie stellen.'

De discussie uit de weg

Tien jaar geleden wilde Timmers eigenlijk al van de rooms-katholieke signatuur af, toen de Sint Jan Stichting en de Stichting Primair Onderwijs 's-Hertogenbosch

100 jaar Signum

In het jubileumboek '100 jaar Signum', dat is geschreven door de Brabantse journaliste en historica Rianneke Mees-Huibers, wordt onder anderen oud-bestuurder Sjef Bakermans van de Stichting Primair Onderwijs 's-Hertogenbosch geciteerd: 'Ik ben eens met bisschop Hurkmans gaan praten, over de vraag hoe ik katholiek onderwijs kan geven, als de leerkrachten niet meer katholiek zijn. Nou, hij hoorde mij aan, wenste me succes, gaf me Gods zegen en dat was dat.' In het boek komt tevens oudvoorzitter Gerard Vermeulen van de Sint Jan Stichting aan het woord: 'Het is jammer dat de katholieke identiteit verdwijnt. Ik denk dat er over 25 jaar geen katholieke scholen meer zijn in Den Bosch. Ik ken geen enkele directeur meer die het Onze Vader nog kent.'

Jan Timmers: 'Onderwijs is een spiegel van de tijd'

Als de dogma's niet meer passen, moet je ze ter discussie stellen

fuseerden. Het bisdom stak er destijds een stokje voor. 'Die zomer wachtten we op goedkeuring voor de statuten van de nieuwe fusiestichting. Er kwam een telefoontje van de bisschoppelijk gedelegeerde van de Nederlandse Katholieke Schoolraad. Alles was dik in orde, zei deze man, behalve dat in artikel 2 niet mocht staan dan we volgens de joods-christelijke traditie onderwijs verzorgden. De term 'joods-christelijk' moest worden vervangen door 'rooms-katholiek'. Ik wilde dat niet, maar het was zomervakantie, zo'n beetje iedereen was weg en we hadden nog maar twee we-

ken. Ik voelde aan dat Gerard Vermeulen van de Sint Jan Stichting het niet met mij eens zou zijn. Ik ging de discussie op dat moment uit de weg. Vanuit pragmatisch oogpunt heb ik toen de tekst veranderd in r.k., want zonder toestemming zouden we niet voorbij de notaris zijn gekomen.' In augustus vorig jaar kwam de kwestie weer boven, toen Timmers aan het begin van het schooljaar een bureaulade opruimde en zijn oog op een vergeeld document viel. Dat bleek de oprichtingsakte van de Sint Jan Stichting uit 1911 te zijn. Signum bestond dus 100 jaar, en dat moest volgens goede Brabantse

traditie worden gevierd. Er kwamen een groot feest en een mooi herinneringsboek, maar dat was niet het enige. Timmers herinnerde zich ineens de kwestie over de joods-christelijke traditie en de bisschoppelijk gedelegeerde die per se 'rooms-katholiek' in de statuten wilde. 'Ik vond het tijd om er definitief afscheid van te nemen. Met het dalen van het aantal katholieken in de stad, verdwijnt ook steeds meer het katholieke gehalte van de scholen. Die opereren tegenwoordig binnen de algemeen geaccepteerde maatschappelijke waarden en normen. De aard van de mensen is bij ons geen issue, afkomst doet er niet toe, ook niet of je een man of een vrouw bent. Dit staat allemaal haaks op wat de canon van de rooms-katholieke kerk bepleit. De kerk als instituut maakt mensen te snel exclusief, terwijl ik pleitbezorger ben van inclusief onderwijs. Jezus zei 'laat de kinderen tot mij komen', maar wat is daar in de kerk nog van over?'

Halal kipnuggets

De katholieke tradities zijn volgens Timmers nog wel herkenbaar, maar ook die zijn geërodeerd. 'Halverwege de jaren 80 moest de leraar nog katholiek zijn. Dat is nu niet meer. Er kwamen toen ook leerlingen met een islamitische achtergrond. Natuurlijk vieren wij nu nog steeds Kerstmis en Pasen, maar de communie en het vormsel worden op de Signumscholen nergens meer klassikaal voorbereid. In sommige kleuterklassen, bijvoorbeeld op de Mgr. Bekkersschool, is het lastig om uit te leggen wat de kerstboom in de klas doet, aangezien het merendeel allochtoon is en er thuis geen heeft staan. Maar op die school is nog wel altijd een kerstactie, zoals op veel katholieke scholen. Het ingezamelde geld wordt verdeeld over de Emmausparochie en de moskee. Op het kerstdiner worden kipnuggets geserveerd, want die zijn tenminste halal. Kortom, onderwijs is een spiegel van de tijd waarin het wordt gegeven. Het is dus hoog tijd om de term 'rooms-katholiek' uit onze statuten te schrappen!' <